

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Onderzoeksrapport HuLK: Crisismaatregel Herverzekering Leverancierskredieten

Colofon

Titel	Onderzoeksrapport HuLK: Crisismaatregel Herverzekering Leverancierskredieten
Uitgebracht aan	Generale Thesaurie <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; text-align: center;">5.1.2e</div>
Datum	25 juli 2024
Kenmerk	2024-0000393214
Referentienummer	

Inlichtingen
Auditdienst Rijk

5.1.2e

Inhoud

1	Inleiding—4
1.1	Aanleiding onderzoek en opdrachtgever—4
1.2	Doelstelling en onderzoeksvragen—4
1.3	Leeswijzer—5
	Hoofdboodschap—6
2	Beheersmaatregelen vooral gericht op (naleving) financiële aspecten—7
2.1	Goedkeuring Staten-Generaal en Europese Commissie (EC)—7
2.2	Contractuele afspraken met kredietverzekeraars—7
2.3	Opstellen verantwoordingsrapportages kredietverzekeraars en monitoring—8
2.4	Beoordeling verantwoordings- en onderzoeksrapportages—8
3	Effect HuLK niet solitair meetbaar—9
3.1	Vraag steunmaatregelen vanuit kredietverzekeraars—9
3.2	Effect HuLK banenbehoud niet geïsoleerd te meten—9
3.3	Faillissementen tijdens steunmaatregelen lager dan gebruikelijk—9
4	Verantwoording onderzoek—11
4.1	Werkzaamheden en afbakening—11
4.2	Gehanteerde standaard en kwaliteitsborging—11
4.3	Verspreiding rapport—12
5	Ondertekening—13
6	Bijlage managementreactie—14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek en opdrachtgever

Het onderwerp van dit onderzoek is het maatregelenpakket met de naam Crisismaatregel Herverzekering Leverancierskredieten (hierna: HuLK) dat liep van 16 april 2020 tot en met 30 juni 2021¹. De COVID-19 pandemie had niet alleen medische maar ook economische gevolgen. Om die gevolgen te beperken heeft het kabinet diverse steunmaatregelen geïntroduceerd, waaronder de HuLK.

In de markt wordt jaarlijks ongeveer 210 miljard euro krediet gegeven door leveranciers aan bedrijven. De leveranciers lopen hierbij een betalingsrisico. Dit risico kunnen de leveranciers verzekeren bij een kredietverzekeraar. Hierbij nemen zij een kredietverzekering af, waarbij het betalingsrisico wordt overgenomen door de kredietverzekeraar. De kredietverzekeraars verzekeren alleen de betalingsrisico's waarvan uitgegaan kan worden dat deze in een normale situatie gewoon door de leverancier betaald kunnen worden. Bij aanvang van de COVID-19 crisis werden de betalingsrisico's voor de leveranciers steeds groter en hiermee ook het risico voor de kredietverzekeraars die deze betalingsrisico's verzekeren. Indien de leveranciers hun betalingsrisico's niet meer konden verzekeren door strengere eisen vanuit de kredietverzekeraars, konden de leveranciers geen kredieten meer verstrekken aan hun afnemers. Het gevolg hiervan zou het (deels) stil komen te vallen van de markt zijn, met het risico van een economische crisis. Vanwege de dreiging dat de handel door onzekerheid van afbetaling van het verstrekte krediet stil zou komen te liggen, heeft de Staat besloten de kredietverzekeraars tegemoet te komen in de vorm van een garantiestelling: de HuLK. Op deze manier zouden de kredietverzekeraars hun leverancierskredieten blijven verstrekken, en zou de handel niet stil komen te vallen.

De vaste commissie voor Financiën heeft op 15 april 2020 een overleg gevoerd met de voormalige staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst, de heer Vijlbrief. In dit overleg is de HuLK besproken. De heer Vijlbrief heeft een toezegging gedaan om de Kamer te informeren over de verdeling van de uiteindelijke lasten en lasten van deze maatregel en over de implicaties van deze maatregel voor de marktorde. De Tweede Kamer wilde daarbij weten in hoeverre de HuLK heeft gewerkt en zijn doelen heeft behaald.

In eerste instantie had de toezegging van de Heer Vijlbrief betrekking op een evaluatie die afgerond zou zijn in het najaar van 2020. Echter, heeft de heer Vijlbrief tijdens het algemene overleg van de vaste commissie van Financiën op 19 november 2020 aangegeven dat er een evaluatie plaats zouden vinden na afronding van de HuLK (30 juni 2021). Dit heeft uiteindelijk eind 2023 geleid tot een vraag aan de ADR om inzicht te geven in de getroffen beheersmaatregelen en het effect van de HuLK met betrekking tot het behoud van banen.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Met dit onderzoek bieden wij op hoofdlijnen inzicht in de opzet en bestaan van de getroffen beheersingsmaatregelen en het effect (volgens de verzekeraars en bedrijven) van de HuLK met betrekking tot het voorkomen van banenverlies. Dit om eventuele verbeteringen aan te brengen in de sturing en beheersing van de desbetreffende processen en voorbereidingen te treffen voor een mogelijke volgende crisis en om de opdrachtgever in staat te stellen de vraag van de Tweede Kamer te beantwoorden.

---

¹ Het Rijk heeft de polissen met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2020 overgenomen van de deelnemende kredietverzekeraars.

De onderzoeksvragen bij dit onderzoek zijn:

1. Wat zijn de getroffen beheersmaatregelen (in opzet en bestaan) gedurende de uitvoering van de maatregel garantiestelling HuLK (in de periode 2020 en 2021)?

2. Wat is volgens de verzekeraars en de betrokken bedrijven het gerealiseerde effect van de garantiestelling ten aanzien van het behoud van banen?

1.3

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk (2) vindt u de hoofdboodschap met hierin de belangrijkste samenvattende bevindingen van dit onderzoek. In hoofdstuk 3 zijn de bevindingen met betrekking tot onderzoeksvraag 1 uiteengezet. Hoofdstuk 4 schetst de bevindingen met betrekking tot onderzoeksvraag 2. Hoofdstuk 5 betreft tot slot de verantwoording van het onderzoek.

Hoofdboodschap

Dit onderzoeksrapport geeft inzicht in de beide onderzoeksvragen:

1. Wat zijn de getroffen beheersmaatregelen (in opzet en bestaan) gedurende de uitvoering van de maatregel garantiestelling HuLK (in de periode 2020 en 2021)?
2. Wat is volgens de verzekeraars en de betrokken bedrijven het gerealiseerde effect van de garantiestelling ten aanzien van het behoud van banen?

Uit het onderzoek komt naar voren dat de HuLK vooral gericht was op het in stand houden van de markt en niet direct op het behoud van banen (dit zou het gevolg zijn van het in stand houden van de markt). De interne beheersing was met name gericht op de naleving van de financiële aspecten in het kader van de overeengekomen contractuele afspraken. De belangrijkste beheersmaatregelen hierbij waren:

- Goedkeuring Staten-Generaal en Europese Commissie (EC): De begrotingsstaat 2020 van het ministerie van Financiën is gewijzigd in lijn met de overheidsgarantstelling. Nederland heeft op diverse niveaus met de EC overlegd en afgestemd.
- Contractuele afspraken met kredietverzekeraars: Deze privaatrechtelijke overeenkomsten vormen het fundament van de garantiestelling HuLK.
- Opstellen verantwoordingsrapportages kredietverzekeraars en monitoring: Ter controle van de HuLK rapporteren de kredietverzekeraars periodiek aan het ministerie van Financiën. Een externe accountant onderzoekt deze verantwoordingsrapportages en rapporteert deze monitoringsuitkomsten aan het ministerie van Financiën.
- Beoordeling van verantwoordings- en onderzoeksrapportages: De afdeling Exportkredietverzekering en Investeringsgarantie (EKI) van de directie Buitenlandse Financiële betrekkingen (BFB) controleert periodiek op de naleving van de contractuele afspraken en de financiële stromen. De ADR beoordeelt vanuit haar wettelijke taak de getrouwheid en rechtmatigheid van de vaststelling van de voorschotten door BFB/EKI.

Uit het onderzoek blijkt dat het gerealiseerde effect van de garantiestelling HuLK ten aanzien van het behoud van banen niet solitair of geïsoleerd meetbaar is. Dit komt door het omvangrijke pakket aan overheidssteunmaatregelen waardoor de effecten van de HuLK niet los te zien zijn van het geheel van de diverse COVID-19 steunmaatregelen. De garantiemaatregel HuLK is volgens de kredietverzekeraars en betrokkenen goed en nuttig geweest en heeft ervoor gezorgd dat de kredietlimieten in stand zijn gebleven. Het lage claimrisico (het uitbetalen als gevolg van schade) heeft volgens hen mede bijgedragen aan het continueren van de handel. Uit publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat het aantal faillissementen gedurende de COVID-19 crisis juist lager was dan gebruikelijk.

2 Beheersmaatregelen vooral gericht op (naleving) financiële aspecten

In dit hoofdstuk lichten wij onze bevindingen toe met betrekking tot de eerste onderzoeksvraag: Wat zijn de getroffen beheersmaatregelen (in opzet en bestaan) gedurende de uitvoering van de maatregel garantiestelling HuLK (in de periode april 2020 tot en met juni 2021)? Wij hebben ons beperkt tot de belangrijkste beheersmaatregelen.

2.1 **Goedkeuring Staten-Generaal en Europese Commissie (EC)**

Volgens de Kamerbrief Herverzekering Leverancierskredieten van 29 mei 2020 speelde de problematiek met de verzekering van leverancierskredieten feitelijk in alle Europese landen. De meeste lidstaten werkten met een vorm van herverzekering. Sommige lidstaten kozen voor een herhaling van de steunmaatregel die Nederland ook al had genomen tijdens de kredietcrisis in 2008/2009, de zogeheten Tijdelijke Aanvulling Staatskredietverzekeringen (TASK), waarbij kredietlimieten werden verdubbeld door de overheid. Andere lidstaten kozen voor een andere manier van herverzekering, zoals Duitsland en Nederland. Nadat Duitsland, als eerste lidstaat, toestemming had gekregen van de EC voor een herverzekering waarbij een eigen risico van 10% werd geïntroduceerd, volgde ook Nederland. Nederland heeft op diverse niveaus met de EC overlegd en afgestemd en de voorwaarden uit de Terms of Reference aangepast in lijn met de Duitse herverzekering om mogelijke marktverschillen te vermijden. Er is een incidentele suppletoire begroting voor de voorgenomen herverzekering opgesteld die op 16 april 2020 door de Staten-Generaal is goedgekeurd. Op 25 mei 2020 is het besluit van de EC, waarmee de Nederlandse herverzekering werd goedgekeurd, bekendgemaakt. Er is onder meer een dekkinggraad van 90% en de kredietverzekeraars dragen 10% eigen risico over de eerste 1 miljard euro aan schade. Hiermee zullen de kredietverzekeraars maximaal 100 miljoen euro bijdragen aan de schade-uitkeringen die door de herverzekering zijn gedekt. Deze 100 miljoen euro wordt, net als het maximale garantiebedrag van 12 miljard euro, verdeeld over de kredietverzekeraars naar rato van de uitstaande kredietlimieten per ultimo december 2019. De kredietverzekeraars dragen alle premies af aan het ministerie van Financiën over de bestaande polissen en ontvangen een vergoeding voor de operationele kosten.

2.2 **Contractuele afspraken met kredietverzekeraars**

Met de zeven kredietverzekeraars die tijdens 2020 op de Nederlandse markt actief waren, zijn zoals eerder gemeld, gedetailleerde contractuele afspraken gemaakt om ervoor te zorgen dat de exportkredietverzekeringen in stand werden gehouden. Deze wederzijdse contractuele afspraken, de zogeheten Temporary Reinsurance Agreement (TRA), zijn opgesteld tussen de overheid en de kredietverzekeraars. Deze privaatrechtelijke overeenkomsten vormen het fundament van de garantiestelling HuLK. Bij het opstellen van de TRA's is, op advies van de directie Juridische Zaken van Financiën, gebruik gemaakt van externe adviseurs, zowel vanuit juridisch als financieel oogpunt. In de TRA's zijn voor beide partijen (het ministerie van Financiën en de kredietverzekeraars) gedetailleerde afspraken vastgelegd. Voorbeelden hiervan zijn duidelijk omschreven redenen op basis waarvan de kredietverzekeraars kredietlimieten mogen verlagen of intrekken, het maximum aan garantiestelling van 12 miljard euro die verdeeld is over de verschillende kredietverzekeraars op basis van hun uitstaande kredietlimieten en allerlei vereisten voor de kredietverzekeraars die opgenomen moeten worden in periodieke verantwoordingsrapportages.

2.3 **Opstellen verantwoordingsrapportages kredietverzekeraars en monitoring**

In de Kamerbrief Herverzekering Leverancierskredieten van 29 mei 2020 is opgenomen dat ter controle van de HuLK een rapportagecyclus is afgesproken met de kredietverzekeraars. De Staat ontvangt maandelijks (en later per kwartaal) uitgebreide rapportages van de kredietverzekeraars over alle financiële stromen (denk aan premies, schades, incasso's, kosten e.d.) inclusief een factuur voor een maandelijkse verrekening, maar ook over betalingsachterstanden, uitstaande kredietlimieten, verlagingen van grote kredietlimieten, toegepaste coulance, etc. De Staat is gemachtigd hierover maandelijks een gesprek te hebben met de (individuele) kredietverzekeraars en kan alle andere informatie die niet vooraf is afgesproken maar noodzakelijk wordt geacht opvragen. Aan de hand van een aanbestedingsprocedure is een extern accountskantoor gekozen om periodiek te controleren of de kredietverzekeraars de in de overeenkomst opgenomen afspraken naleven. De Auditdienst Rijk (hierna: ADR) heeft vanuit haar wettelijke taak samen met de afdeling Exportkredietverzekering en Investeringsgarantie (EKI) van de directie Buitenlandse Financiële betrekkingen (BFB) en de externe accountant overlegd welke werkzaamheden dienden te worden uitgevoerd om BFB/EKI in staat te stellen de getrouwheid en rechtmatigheid van de door de kredietverzekeraars gedeclareerde bedragen vast te stellen. Dit heeft geleid tot een werkprogramma dat de externe accountant hanteert bij haar onderzoeken van de verantwoordingsrapportages van de kredietverzekeraars. De monitoringsuitkomsten zijn vastgelegd in rapportages van feitelijke bevindingen met betrekking tot de Provisional settlement TRA.

Overigens zijn op dit moment nog niet alle verantwoordingsverslagen definitief gereed. BFB/EKI verwacht wel in de loop van 2024 de definitieve onderzoeksrapportages van de externe accountant te ontvangen, en alle vaststellingsbrieven te kunnen gaan uitbrengen.

2.4 **Beoordeling verantwoordings- en onderzoeksrapportages**

BFB/EKI heeft periodiek de ontvangen verantwoordingsrapportages van de kredietverzekeraars en de monitoringsuitkomsten van de externe accountant op naleving van de contractuele afspraken en de financiële stromen (zowel de kosten als de opbrengsten) beoordeeld. Aan de hand daarvan stelt BFB/EKI de aan de kredietverzekeraars verstrekte voorschotten vast. Indien er tijdens deze controle bevindingen zijn, vroeg de coördinerend beleidsmedewerker om toelichting bij de betreffende collega, verzekeraar of externe accountant. Het gaat hier bijvoorbeeld om afwijkingen in bedragen, onduidelijkheden, faillissementen en ontwikkelingen van de herverzekering en de kredietverzekeringmarkt. Indien er toelichting over bepaalde informatie uit de stukken vereist is, werd dit ook besproken met het afdelingshoofd van BFB/EKI. Vanuit de verantwoordingsrapportages werden de financiële stromen vastgelegd in een Excel-overzicht.

De ADR beoordeelt vanuit haar wettelijke taak de getrouwheid en rechtmatigheid van de vaststelling van de voorschotten door BFB/EKI.

Uit het onderzoek blijkt dat het behouden en continueren van kennis en deskundigheid van de leverancierskredietmarkt binnen het ministerie van Financiën een punt van aandacht is. De leverancierskredietmarkt is een nichemarkt. Er is een relatief groot verloop van de medewerkers binnen Financiën (BFB/EKI) en het overdragen en behouden van kennis op dit gebied is vatbaar voor verbetering.

3 Effect HuLK niet solitair meetbaar

In dit hoofdstuk lichten wij onze bevindingen toe met betrekking tot de tweede onderzoeksvraag: Wat is volgens de verzekeraars en de betrokken bedrijven het gerealiseerde effect van de garantiestelling ten aanzien van het behoud van banen?

3.1 Vraag steunmaatregelen vanuit kredietverzekeraars

In de Kamerbrief herverzekering leverancierskredieten van 29 mei 2020 is opgenomen dat in maart 2020 duidelijk werd dat de kredietverlening onder druk was komen te staan. De snel verslechterende economische omstandigheden en de door de overheid afgedwongen sluitingen van bedrijven maakten dat de betalingsrisico's voor kredietverzekeraars toenamen. De kredietverzekeraars maakten zich zorgen dat hetzelfde zou gebeuren als tijdens de kredietcrisis in 2008. De kredietverzekeraars besloten daarom direct bij aanvang van de COVID-19 crisis actie te ondernemen. Volgens BFB/EKI was de private tak van een grote kredietverzekeraar als vertegenwoordiger vanuit de kredietverzekeraars naar voren getreden en heeft contact gezocht met het ministerie van Financiën. Er zijn gesprekken gevoerd tussen BFB/EKI, de betrokken kredietverzekeraars en externe adviseurs. Dit heeft geleid tot het opstellen van de HuLK.

3.2 Effect HuLK banenbehoud niet geïsoleerd te meten

De HuLK was niet de enige COVID-19 hulpmaatregel die door de overheid in het leven geroepen werd om de kredietverzekeraars en bedrijven tijdens de crisis tegemoet te komen. Uit het onderzoek blijkt dat de HuLK maatregel onderdeel was van een groter geheel aan overheidssteunmaatregelen. Deze hulpmaatregelen hadden allemaal tot doel om (een deel van) de economie in stand te houden en de gevolgen van de coronacrisis te bestrijden. Het pakket van regelingen betreft bijna 63 miljard euro aan garanties en leningen. Voorbeelden van dergelijke steunmaatregelen zijn het uitstellen van belastingen, het garant staan voor salarissen, de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers, de vaste lastenregeling en de tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor werkgelegenheid. Het complete pakket aan steunmaatregelen heeft volgens de betrokkenen in dit onderzoek (mede) geleid tot het in stand houden van de markt en het behoud van banen.

Door dit grote scala aan steunmaatregelen is het niet mogelijk om het effect van de HuLK maatregel geïsoleerd te meten. De HuLK is volgens de kredietverzekeraars en betrokkenen goed en nuttig geweest en heeft bijgedragen tot het in stand houden van de markt. Doordat de kredietlimieten, met uitzondering van een dip in maart 2020 (de maand vóór het instellen van de HuLK maatregel), in stand zijn gebleven en er sprake was van een laag claimrisico (het uitbetalen als gevolg van schade) was het voor partijen mogelijk om handel te blijven drijven. Het is echter niet te onderzoeken of het in stand houden van de handel en het behoud van banen, een direct effect van de HuLK is geweest.

In de landen rondom Nederland hebben de overheden ook ingegrepen. De landen hadden gelijkwaardige steunmaatregelen waardoor het meten van het effect van de HuLK in Nederland aan de hand van een vergelijking met andere landen, ook niet mogelijk is.

3.3 Faillissementen tijdens steunmaatregelen lager dan gebruikelijk

Uit publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat er tijdens de COVID-19 crisis (historisch) weinig faillissementen zijn uitgesproken. De maand augustus 2021 noteerde zelfs een laagterecord. Het lage aantal faillissementen in de jaren 2020 en 2021 (met uitzondering van de maanden april en mei 2020) kan volgens de kredietverzekeraars en betrokkenen worden gelinkt aan de diverse steunmaatregelen van de overheden (inclusief buitenland). De diverse steunmaatregelen en een hoge cashpositie (doordat bedrijven terughoudend waren

om te investeren was sprake van een hoge liquiditeit), hebben mede bijgedragen aan het lage aantal faillissementen. Vanaf mei 2022 steeg het aantal faillissementen weer.

4 Verantwoording onderzoek

4.1 Werkzaamheden en afbakening

Het object van het onderzoek betreft de HuLK. Hieronder verstaan wij de maatregel garantiestelling zoals deze in de kamer is aangenomen op 16 april 2020 en doorliep tot en met 30 juni 2021.

Met dit onderzoek bieden wij op hoofdlijnen inzicht in de opzet en bestaan van de belangrijkste beheersingsmaatregelen en het effect van de HuLK met betrekking tot het behoud van banen. De tweede onderzoeksvraag is echter niet goed te beantwoorden. De HuLK is volgens de kredietverzekeraars, de betrokkenen en de externe accountant relevant geweest om handel te blijven drijven doordat de kredietlimieten in stand zijn gebleven. Echter hebben wij niet kunnen onderzoeken of het in stand blijven van de handel en het behoud van banen een direct (meetbaar) effect was van de HuLK.

De onderzoeksvragen bij dit onderzoek zijn:

1. Wat zijn de getroffen beheersmaatregelen (in opzet en bestaan) gedurende de uitvoering van de maatregel garantiestelling HuLK (in de periode 2020 en 2021)?
2. Wat is volgens de verzekeraars en de betrokken bedrijven het gerealiseerde effect van de garantiestelling ten aanzien van het behoud van banen?

Het inzicht is verkregen door gebruik te maken van zowel documentenanalyse als het uitsturen van vragenlijsten en het houden van interviews. Hierbij is methodetriangulatie en brontriangulatie toegepast. Bij de documentenanalyse is gebruik gemaakt van documenten verstrekt vanuit BFB/EKI, maar ook van documenten zoals Kamerbrieven, nieuwsberichten en rapporten van de Algemene Rekenkamer en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Voor het beantwoorden van de eerste onderzoeksvraag zijn er interviews gehouden met beleidsmedewerkers van BFB/EKI en een kredietverzekeraar. De namen van deze medewerkers en de kredietverzekeraar zijn verstrekt door de gedelegeerde opdrachtgever. Voor het beantwoorden van de tweede onderzoeksvraag zijn er vragenlijsten verstuurd naar de zeven kredietverzekeraars. Hiervan zijn vijf ingevulde vragenlijsten terugontvangen. Daarnaast zijn er vragenlijsten uitgestuurd naar een aantal bedrijven. De respons hiervan was echter laag en daarom is besloten om dit niet op te nemen in het onderzoek. Ook zijn er gesprekken gevoerd met vier kredietverzekeraars (drie grote kredietverzekeraars en een kleine kredietverzekeraar). Tot slot is er aanvullend onderzoek uitgevoerd waarbij onder andere een tweetal extra interviews is gehouden (met de externe accountant en met een oud-medewerker van BFB/EKI).

Alle overeengekomen werkzaamheden zoals opgenomen in de opdrachtbevestiging zijn uitgevoerd.

4.2 Gehanteerde standaard en kwaliteitsborging

Deze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met de Internationale Standaarden voor de Beroepsuitoefening van Internal Auditing. Dit onderzoek verschaft geen zekerheid in de vorm van een oordeel of conclusie, omdat het een onderzoeksopdracht betreft en geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht. Als hier wel sprake van was geweest, dan zouden we wellicht andere zaken hebben geconstateerd en gerapporteerd.

De opdracht is uitgevoerd conform de algemene uitgangspunten voor de uitoefening van de interne auditfunctie bij de rijksdienst. Daarbij hoort ook een stelsel van

kwaliteitsborging. Een onderdeel daarvan is dat er een onafhankelijke kwaliteitstoetsing heeft plaatsgevonden op deze onderzoeksopdracht.

4.3 Verspreiding rapport

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. Voor openbaarmaking door het opdrachtgevende ministerie van door de ADR aan dit ministerie uitgebrachte rapporten gelden de voorschriften uit de Wet open overheid. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht van door de ADR uitgebrachte rapporten naar de Tweede Kamer.

5 Ondertekening

Den Haag, 25 juli 2024

5.1.2e

Auditdienst Rijk

6 Bijlage managementreactie

Geachte 5.1.2e

Met interesse hebben wij kennisgenomen van uw 'Onderzoeksrapport HULK: Crisismaatregel Herverzekering Leverancierskredieten' dat op 8 juli 2024 is toegestuurd.

De regeling herverzekering leverancierskredieten (HuLK) was een crisismaatregel die in de economisch onzekere tijden dankzij Covid-19 steun moest bieden aan verzekeraars om de leverancierskredietmarkt in stand te houden, en op die manier het handelsverkeer van Nederlandse bedrijven op gang te houden. U refereert in uw rapport aan de noodzaak voor deze maatregel.

Wij begrijpen dat de effecten van HuLK niet te onderscheiden zijn van de effecten van het bredere scala aan steunmaatregelen die min of meer gelijktijdig in werking traden. Uw hoofdboodschap dat de HuLK volgens betrokkenen (waaronder verzekeraars) goed en nuttig is geweest en heeft bijgedragen aan het continueren van de handel, onderschrijven wij. Wij hebben er begrip voor dat het gerealiseerde effect van de HuLK ten aanzien van het behoud van banen niet solitair of geïsoleerd meetbaar is.

Ook onderschrijven wij uw bevinding over het behouden en continueren van kennis en deskundigheid op specifieke nichemarkten die EKI bedient. Dit is een aandachtspunt waar we actief mee bezig zijn.

Wij danken de ADR voor het zorgvuldig uitgevoerde onderzoek.

Den Haag, juli 2024

5.1.2e

Ministerie van Financiën

Auditdienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

5.1.2e
